

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань ***18 Виробництво та технології***
Спеціальність ***186 Видавництво та поліграфія***
Освітній рівень ***перший (бакалаврський)***
Освітня програма ***Видавництво та поліграфія***

Статус дисципліни ***вибіркова***
Мова викладання, навчання та оцінювання ***українська***

Завідувач кафедри
кібербезпеки та
інформаційних технологій

Сергій БУСЕБ

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *кібербезпеки та інформаційних технологій*
Протокол № 2 від 31.08.2020 р.

Розробник:

Хвостенко В.С., к.е.н., доц. кафедри КІТ

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни:

У всьому світі дедалі більшого значення набуває інтелектуальна власність, тому що питома вага прав на інтелектуальні продукти (інтелектуальний капітал) у внутрішньому і зовнішньому товарному обігу не припиняє збільшуватись. Практично будь-який товар і будь-яка послуга, так чи інакше, як одну зі своїх складових мають інтелектуальну власність. Міжнародне право інтелектуальної власності постійно гармонійно розвивається одночасно з розвитком техніки, технології, людських знань і умінь. Сьогодні значення інтелектуальної власності велике, як ніколи. Більше того, є всі підстави сподіватися, що значення інтелектуальної власності буде і далі зростати.

Останнім часом в Україні спостерігається така ситуація, коли ті чи інші нові технології, в тому числі й інформаційні, які розроблені українськими вченими, визнаються іншими державами, стають їх надбанням, а Україна від цього нічого не отримує. Це пояснюється передусім відсутністю чіткого розуміння того, що використання правових механізмів захисту прав. Сфера інтелектуальної власності – це цілий комплекс прав і відносин, з котрого неможливо відокремити будь-яку частину без шкоди для всіх інших. Так, наприклад, авторське право пов'язане з правом на товарні знаки, патентне право дуже часто стикається з авторським правом тощо.

Сучасний інженер повинен володіти не тільки глибокими знаннями у сфері науки і техніки, але також основами правової охорони інтелектуальної власності, не віддаючи своє науково-технічне досягнення іншим через незнання методів його оформлення, охорони і захисту.

Об'єктом є вивчення основних положень міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності та методичні основи створення об'єктів промислової власності на рівні винаходів, корисних моделей і промислових зразків, патентно-ліцензійної діяльності та ін.

Предметом вивчення дисципліни є відомості про права і пільги авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, про зміст патентної документації, умови проведення патентних досліджень, складання патентного формуляра і використання патентної інформації, в тому числі при прогнозуванні нової техніки.

Метою викладання дисципліни є освоєння необхідних знань системи інтелектуальної та промислової власності у винахідницькій та патентно-ліцензійної діяльності, методологічних основ створення об'єктів промислової власності та інженерної психології, захисту патентних прав, міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав, а також системи патентної інформації; вміння використовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень і творчої продукції, провести патентно-інформаційні дослідження в певній галузі техніки, знайти аналоги і оформити заявку на об'єкт промислової власності.

Результатом вивчення дисципліни є придбання знань щодо визначення та використання законодавчого поля стосовно інтелектуальної власності в професійній діяльності.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Господарське право	Патентознавство
Правознавство	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Загальні компетентності	Результати навчання
КФ 1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі інформаційної та/або кібербезпеки	РН–7. Діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність та система її правової охорони

- Тема 1. *Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони*
- Тема 2. *Юридична природа права інтелектуальної власності*
- Тема 3. *Основні інститути права інтелектуальної власності*
- Тема 4. *Поняття й ознаки об'єкта авторського права*
- Тема 5. *Суб'єкти авторського права. Права авторів*
- Тема 6. *Захист авторських і суміжних прав*

Змістовий модуль 2. Основи патентного права

- Тема 7. *Загальні поняття про право та його системи. Поняття, предмет і принципи патентного права*
- Тема 8. *Система джерел патентного права та його зв'язок з цивільним, адміністративним, господарським і кримінальним правом*
- Тема 9. *Об'єкти патентного права.*
- Тема 10. *Суб'єкти патентного права*
- Тема 11. *Міжнародна система охорони об'єктів промислової власності*

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

В ході викладання дисципліни викладачем застосовуються пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) та репродуктивний методи навчання. В якості методів викладання, які направлені на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, застосовуються проблемні лекції, презентації, бесіди, індивідуальні та групові проекти, майстер-класи.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

- 1) поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

2) підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час лекційних і практичних занять проводиться за такими критеріями:

- аналізувати та законодавчих та нормативних актів;
- аналізувати зв'язки між об'єктами інтелектуальної власності;
- використовувати в професійній діяльності теорії та методи захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- вирішувати задачі забезпечення та супроводу набуття прав на ОІВ;
- проводити патентно-інформаційні пошуки.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Лекційні заняття: максимальна кількість балів становить 20 (робота на лекціях – 12, експрес-опитування – 8).

Практичні заняття: максимальна кількість балів становить 40 (захист практичних робіт – 20, контрольні роботи – 20), а мінімальна – 23.

Самостійна робота: складається з часу, який здобувач витрачає на підготовку до виконання лабораторних робіт та на підготовку до екзамену з дисципліни, в технологічній карті бали на цей вид робіт не виділені.

Підсумковий контроль: проводиться з урахуванням іспиту.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 3 практичних ситуацій (одне стереотипне, одне діагностичне та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни. Оцінювання кожного завдання екзаменаційного білету наступне: перше завдання – це 20 тестових завдань закритої форми, виконання його оцінюється 20 балами; друге завдання – присвячене розкриттю теоретичного питання, виконання його оцінюється 10 балами; третє завдання – вирішенню ситуаційного завдання, виконання його оцінюється 10 балами.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони"	Робота на лекції	2
Тема 2.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Юридична природа права інтелектуальної власності"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття №1 "Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель"	виконання практичного завдання	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання практичних робіт.		
Тема 3	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Основні інститути права інтелектуальної власності"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття №2 " Здійснення формальної експертизи заяви на винахід. Державні збори та мита. "	Захист практичних робіт № 1	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання практичних робіт.		
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Поняття й ознаки об'єкта авторського права"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття №3 "Складання та подання заявки на промисловий зразок"	Захист практичної	4

			роботи №2	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання практичних робіт.		
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Суб'єкти авторського права. Права авторів"	Робота на лекції	1
			Експрес-опитування	4
	Практичне заняття	Практичне заняття №4. "Торгова марка"	Захист практичної роботи № 3	4
		Контрольна робота 1	10	
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Захист авторських і суміжних прав"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття	Захист практичної роботи №4	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання практичних робіт. Виконання практичних завдань		
Тема 7	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Загальні поняття про право та його системи. Поняття, предмет і принципи патентного права"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 5. Авторське право	виконання практичного завдання	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань		
Тема 8	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Система джерел патентного права"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття	Захист практичної роботи № 5	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань		
Тема 9	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Об'єкти патентного права"	Робота на лекції	1

	Практичне заняття	Практичне заняття	виконання практичного завдання	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань		
Тема 10	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Суб'єкти патентного права"	Робота на лекції	1
			Експрес-опитування	4
	Практичне заняття	Практичне заняття		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання практичних робіт.		
Тема 11	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція "Міжнародна охорона інтелектуальної власності"	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття	Контрольна робота 2	10
	Самостійна робота			
		Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань	
Екзамен				40

Рекомендована література

Основна

1. Драпак Г. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник / Г. Драпак, М. Скиба. – Хмельницький : ТУП, 2003. – 135 с.
2. Дроб'язко В. С. Право інтелектуальної власності : навч. посібн. / В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 512 с
3. Кожарская И. Ю. Патентное право : конспект лекций учебного курса / И. Ю. Кожарская. – К. : ЗАО "Инст. интеллектуальной собств. и права", 2003. – 140 с.
4. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право : підручник / Ю. М. Кузнецов. – К. : Кондор, 2005. – 428 с.
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792 // Голос України. –1994. – 234.02.
6. Про власність : Закон України від 7 лютого 1991 р. № 2690 // Голос України. –1991. – 24.04.

Додаткова

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності : Закон України від 22 травня 2003 р. № 850-IV // Голос України. – 2007. – 19.06.

8. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3769 // Голос України. –1994. – 03.02.

Інформаційні ресурси.

9. Сайт Інституту інтелектуальної власності. Інформаційні ресурси. – Режим доступу : <http://www.iipl.ukrpatent.org> .

10 Сайт "Авторське право в Україні". – Режим доступу : <http://copyright.ua>.

11. Сайт патентно юридичної компанії "Atilog". Blog. – Режим доступу : <https://atilog.ua/blog/page/2/>.

12. Сайт Мінекономрозвитку. – Режим доступу : <http://me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelektualnoiVlasnosti> .

13. Сайт дистанційного навчання ХНЕУ ім. С. Кузнеця, дисципліна "Інтелектуальна власність " <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5616>.